

UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATAASEN

Cirkulärnr: 22:14
Diariernr: 22/00559
Handläggare: Jonathan Fransson m.fl.
Ämnesord: Arbetsgivarfrågor; Arbetsmarknad; Digitalisering;
Ekonomi; Kultur och fritid; Miljö; Samhällsplane-
ring; Sjukskrivning och rehabilitering; Skola; Social
omsorg; Trafik och infrastruktur; Äldreomsorg
Avdelning: Ekonomi och styrning
Sektion/Enhet: Ekonomisk analys
Extern medver-
kan:
Datum: 2022-04-20
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd
Rubrik: 2022 års ekonomiska vårproposition samt våränd-
ringsbudgeten för 2022
Ersätter:
Bilagor:

Sammanfattning

Den 19 april presenterade regeringen 2022 års ekonomiska vårproposition (2021/22:100) och vårändringsbudgeten för 2022 (2021/22:99). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2022–2024. Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) *egna kommentarer skrivs i kursiv stil.*

SLUT UPPGIFTER FÖR CIRKULÄRDATAASEN

CIRKULÄR 22:14

Ekonomi: Ekonomi och styrning
Jonathan Fransson m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd

2022 års ekonomiska vårproposition samt vårändringsbudgeten för 2022

Den 19 april presenterade regeringen 2022 års ekonomiska vårproposition (2021/22:100) och vårändringsbudgeten för 2022 (2021/22:99). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2022–2024. Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) *egna kommentarer skrivs i kursiv stil.*

Vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning för perioden 2022–2024. Vårändringsbudgeten anger förändringar i årets budget. Nedan sammanfattas några av satsningarna i vårändringsbudgeten:

- 9,8 miljarder för att kompensera kommuner och regioner för mottagande av flyktingar från Ukraina.
- 500 miljoner till kommuner för mottagande av skyddsbehövande under 2022.
- 80 miljoner för att stärka kommunernas arbete med civilt försvar.

Innehållsförteckning

Ekonomi	3
Prognoser och kalkyler i vårbudgeten	3
Regeringens skatteunderlagsprognos	5
Kommuninvest	3
Skola	7
Vuxenutbildning	7
Vård och omsorg	7
Äldreomsorg	7
Ekonomiskt bistånd	7
Flyktingmottagande	8
Arbetsmarknad	9
Infrastruktur, skydd och miljö	9
Krisberedskap	9
Infrastruktur	10
Landsbygd	10
Skydd av civilbefolkningen	10
Miljö och energi	11
Arbetsgivarfrågor	11
Lönebildning	11
Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	11
Ekonomisk trygghet vid ålderdom	12
Arbetsmiljö	13
Jämställdhet	13

Ekonomi

Prognoser och kalkyler i vårpropositionen

Här följer en sammanfattning av den samhällsekonomiska utveckling som vårbudgeten baseras på (se kapitel 3 i vårpropositionen). Beräkningsperioden sträcker sig mellan 2022 och 2025. Räknestoppet för kalkylerna var den 21 mars 2022.

Sammanfattande punkter

- Effekterna av Rysslands invasion av Ukraina antas få en dämpande effekt på global och svensk tillväxt, men återhämtningen i den svenska ekonomin fortgår och konjunkturläget i Sverige bedöms vara i det närmaste balanserat 2022 och 2023.
- Inflationen blir riktigt hög i år, men faller sedan tillbaka. Ökningstakten för KPIF väntas kulminera 2022 på 4,6 procent för att sedan sjunka under målet om 2 procent 2023. Löneökningstakten bedöms bli marginellt lägre 2022 än 2021. Från 2023 och framåt antas en högre löneökningstakt: 3,1 procent årligen.
- Svensk ekonomi har klarat sig väl genom pandemin även om tillväxten bromsade in mot slutet av 2021 och i början av 2022. Sysselsättningen väntas dock fortsätta öka innevarande och nästa år.
- Andelen arbetslösa antas minska till 7 procent 2023 och förbli stabil de kommande prognosåren – ungefär i nivå som före pandemiutbrottet (6,8 procent 2019).
- Osäkerhet i prognosen, som beskrivs som stor, hänger främst samman med Rysslands invasion av Ukraina. Det gäller både hur utvecklingen framskrider och storleken på effekterna. Pandemin samt att flera centralbanker kan tvingas höja räntan snabbare än väntat är också osäkerheter för den ekonomiska utvecklingen.

Jämförelse med budgetpropositionen för 2022

Tillväxten förra året blev starkare än väntad, vilket framförallt berodde på ett starkt andra halvår. Mot slutet av 2021 syntes dock en inbromsning i takt med den tilltagande smittspridningen och återinförda restriktioner.

Inflationen, mätt som KPIF, steg snabbt under 2021 då särskilt energipri- serna gick upp mycket. I år väntas inflationen fortsätta stiga i takt med stigande varu- och livsmedelspriser som medför att KPIF når betydligt högre nivå än bedömningen i höstprognosen.

Underskottet i offentligt sparande blev 2022 mindre än väntat, men liksom tidigare bedöms sparandet redovisa överskott först 2023 då tillfälliga åtgärder med anledning av pandemin upphör.

Den konsoliderade bruttoskulden, som steg till nära 40 procent av BNP under 2020, minskade 2021 och beräknas framöver krympa mer än regeringens höstprognos, vilket till stor del beror på Riksbankens amorteringar på valutalånen 2021–2023.

Tabell 1. Nyckeltal för regeringens prognos

Procentuell förändring om inte annat anges; prognoser från BP 2022 i parantes (september 2021)

	2021	2022	2023	2024	2025
BNP ¹	4,8 (4,4)	3,1 (3,5)	1,6 (1,4)	1,6 (1,5)	1,7
Arbetade timmar ¹	2,3 (3,2)	2,3 (2,7)	1,5 (0,5)	0,3 (0,2)	0,6
Andel arbetslösa	8,8 (8,8)	7,6 (7,7)	7,0 (7,0)	7,0 (7,0)	7,0
BNP-gap ²	-0,9 (-1,5)	0,3 (0,3)	0,3 (0,2)	0,0 (0,0)	0,0
Timlöner ³	2,7 (2,6)	2,6 (2,4)	3,1 (2,6)	3,1 (2,8)	3,1
KPIF, årsgenomsnitt	2,4 (1,8)	4,6 (1,5)	1,8 (1,7)	2,0 (2,0)	2,0
Prisbasbelopp, tusental kronor	47,6 (47,6)	48,3 (48,3)	50,9 (48,9)	52,1 (49,8)	53,5
Finansiellt sparande i off. sektor ⁴	-0,2 (-1,8)	-0,5 (-0,7)	0,7 (0,4)	0,8 (0,7)	1,4
Strukturellt sparande i off. sektor ²	-0,2 (-1,2)	-0,4 (-0,6)	0,5 (0,4)	0,9 (1,0)	1,5
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	36,7 (37,8)	33,5 (35,4)	30,7 (32,9)	28,9 (31,1)	26,4

1) Kalenderkorrigerat. 2) Andel av potentiell BNP.

3) Konjunkturlönestatistiken. 4) Andel av BNP.

Källa: 2022 års ekonomiska vårproposition.

Jämförelse med SKR:s senaste beräkningar

Nedan kommenteras några skillnader, jämfört med de kalkyler som gjordes vid SKR:s senaste skatteunderlagsprognos (den 17 februari). I den prognos som SKR publicerar den 28 april kommer information till och med den 21 april att beaktas.

Regeringen räknar med 0,5 procentenheter lägre BNP-tillväxt (kalenderkorrigerat) för Sverige 2022, men lika hög tillväxt 2023. Skillnaderna beror främst på att SKR:s februariprognos gjordes före publiceringen av BNP-utfall för det fjärde kvartalet 2021 och innan kriget i Ukraina bröt ut. BNP-utfallet för helåret 2021 blev något lägre än i SKR:s februariprognos. Det innebär att överhänget från återhämtningen 2021 blir något mindre vilket dämpar årsgenomsnittet för 2022 något.

Regeringen räknar med färre arbetade timmar 2022–2023 än SKR:s senaste prognos. 1,0 procentenhets skillnad år 2022, respektive 0,8 procentenhets skillnad 2023. Även denna differens beror till stor del på utfall. I samband med publiceringen av Nationalräkenskaperna för fjärde kvartalet 2021 skedde en stor revidering av antalet arbetade timmar som för helåret var långt fler än vad som SKR tidigare räknade med. Bortser vi från detta och istället jämför den ackumulerade utvecklingen mellan 2020 och 2023 visar

regeringens prognos en sammantaget svagare timökning, men skillnaden är mindre (cirka 0,8 procentenhet totalt).

Regeringen antar en löneökningstakt (KL-löner) som är i genomsnitt cirka 0,3 procentenhet högre per år 2023–2025 än i SKR:s senaste prognos. Regeringens prognos visar löneökningar som sammantaget vid slutåret 2025 är cirka 1,3 procentenheter högre än i SKR:s februariprognos.

Regeringens bedömning av arbetslösheten är mer positiv än i SKR:s senaste prognos. Regeringen antar att arbetslösheten går ned till 7 procent 2023 och framåt, vilket sammanfaller med regeringens bedömning om jämviktsarbetslösheten. SKR:s bedömning i februari antog att arbetslösheten 2023 når 7,5 procent 2023 och därefter ligger kvar på den nivån.

Enligt vårpropositionen uppgår förslagen i vårändringsbudgeten tillsammans med tidigare ändringsbudgetar för 2022 till cirka 35 miljarder kronor. De handlar till stor del om åtgärder för att hantera det försämrade säkerhetsläget med anledning av Rysslands invasion av Ukraina, främst mottagandet av ukrainska flyktingar. Även den höga inflationen har satt spår i budgeten i form av kompensation till hushåll och företag för bland annat höga energipriser.

Frågor om ekonomi kan ställas till Anders Brunstedt, tfn 08-452 78 19, avdelningen för ekonomi och styrning.

Regeringens skatteunderlagsprognos

Skatteunderlagsprognosen i regeringens vårproposition visar en ökning med totalt 22,5 procent under perioden 2021–2025. Det innebär ett skatteunderlag som är drygt en procentenhet större 2025 än enligt SKR:s bedömning från februari (cirkulär 22:06). Det är i huvudsak åren 2023 och 2025 som regeringen räknar med högre skatteunderlagstillväxt än SKR. Båda åren förklaras skillnaden av att regeringen förutser större ökning av lönesumman än SKR. År 2023 handlar det om en högre löneökningstakt (som delvis motverkas av färre arbetade timmar). År 2025 är det framförallt arbetade timmar som bidrar mer.

Jämfört med budgetpropositionen för 2022 innebär regeringens nya prognos en upprevidering med 3,4 procentenheter totalt till och med 2024. Det beror i stor utsträckning på att lönerna steg mer 2021 än regeringen förutspådde i höstas, och att regeringen nu även räknar med större löneökningar under resten av perioden. Den största förändringen avser utvecklingen under 2023. Regeringen föreslår att det nuvarande reseavdraget då ersätts med en avståndsbaserad och färdmedelsneutral skattereduktion för arbetsresor. Eftersom skattereduktioner, till skillnad mot avdrag, inte påverkar det kommunala skatteunderlaget medför förslaget en ökning av skatteunderlaget

från och med 2023. Detta förslag ingick inte i SKR:s bedömning av skatteunderlagsutvecklingen för år 2023 i februari. Regeringen beräknar effekten på kommunernas och regionernas skatteintäkter till 5,1 miljarder kronor och aviserar att man i budgetpropositionen för 2023 avser att justera ner det generella statsbidraget till kommunsektorn med motsvarande belopp. Avsikten är att den sammantagna effekten av större skatteunderlag och mindre statsbidrag, i enlighet med praxis, ska bli offentligfinansiellt neutral för både den statliga och kommunala sektorn.

Tabell 2. Aktuella skatteunderlagsprognoser från regeringen och SKR

Procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025
SKR, aktuell	5,0	4,2	3,9	3,3	3,3
Regeringen	5,0	4,2	4,5	3,4	3,5
SKR, aktuell ack	5,0	9,3	13,6	17,3	21,2
Regeringen ack	5,0	9,4	14,3	18,2	22,5

Källa: Regeringen och Sveriges Kommuner och Regioner.

Frågor om skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommuninvest

Regeringen ska återkomma med ett förslag som träder i kraft 1 januari 2023 som undantar Kommuninvest från riskskatt för kreditinstitut. För att kompensera för ökade kostnader under 2022 tilldelas kommuner och regioner 300 miljoner kronor. Anslaget bör få användas för utgifter avseende kompensation till kommuner och regioner för ökade kostnader för finansiering. Tillkännagivandet i övrigt bereds i Regeringskansliet. Tillkännagivandet är inte slutbehandlat.

Frågor om Kommuninvest kan ställas till Siv Stjernborg, tfn 08-452 77 51, avdelningen för ekonomi och styrning.

Skola

Vuxenutbildning

Statligt stöd till vuxenutbildning minskas med 300 miljoner kronor från drygt 5,4 miljarder till drygt 5,1 miljarder, för 2022. Regeringen bedömer att minskningen inte påverkar den verksamhet som finansieras från anslaget.

SKR ser en risk ifall statsbidragen för vuxenutbildningen minskas på lång sikt. Komvux är central för att kunna minska långtidsarbetslösheten och bidra till kompetensförsörjningen. Men SKR ser att en översyn av statsbidrag för hela yrkesvux är nödvändig för att kommunerna också på bredare front ska kunna arbeta långsiktigt, anpassat till de lokala förutsättningarna, för att på bästa sätt bidra till kompetensförsörjningen. Idag är nyttjandegraden av statsbidragen delvis låg och SKR har i en skrivelse lagt fram förslag på åtgärder för att åtgärda detta.

Frågor om Vuxenutbildning kan ställas till Tobias Fannkvist, tfn 08-452 74 17, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Vård och omsorg

Äldreomsorg

Staten föreslår ett garantitillägg för 4,2 miljarder kronor år 2022 för pensionärer med låga inkomster. Garantitillägget bedöms av regeringen inte ingå i det så kallade avgiftsunderlaget för insatser, såsom hemtjänst, dagverksamhet, kommunal hälso- och sjukvård och särskilt boende, som regleras i socialtjänstlagen.

Frågor om äldreomsorg besvaras av Greger Bengtsson, tfn 08-452 75 19, avdelningen för vård och omsorg.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd

Regeringen föreslår en minskning av jobbstimulansen med 100 miljoner kronor för 2022. I budgetpropositionen för 2021 aviserades en ändring av den särskilda beräkningsregeln för försörjningsstöd, den så kallade jobbstimulansen, som innebar att den andel av arbetsinkomsten som inte ska beaktas vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd skulle öka från 25 till 50 procent. Regeringen anser dock att förslaget behöver utredas ytterligare innan det kan genomföras och avser därför ge en kommitté i uppdrag att utreda frågan om drivkrafter till arbete inom det ekonomiska biståndet. Kom-

mittén ska även bland annat utvärdera effekterna av den befintliga jobbstimulansen. Mot denna bakgrund bör anslaget minskas med 100 miljoner kronor.

SKR ser positivt på att förslaget utreds vidare vilket föreslås av SKR i skrivelse till regeringen 2021. ([Inspel till aviserade utredning om ekonomiskt bistånd](#)).

Bostadsbidrag

Regeringen föreslår, till följd av den ekonomiska situation som har uppstått med anledning av händelserna i Sveriges närområde, att bostadsbidrag under en begränsad tid även ska kunna lämnas i form av tilläggsbidrag till barnfamiljer. Tilläggsbidraget ska lämnas till barnfamiljer som har rätt till särskilt bidrag eller umgängesbidrag. Anslaget för bostadsbidrag för år 2022 föreslås därför höjas med 513 miljoner kronor.

SKR konstaterar att regeringen återigen föreslår en tillfällig höjning av bostadsbidraget, denna gång till följd av Rysslands invasion av Ukraina. SKR har vid ett flertal tillfällen framfört till regeringen att det finns starka skäl att permanent höja och bredda bostadsbidraget.

Frågor om ekonomiskt bistånd och det nya tilläggsbidraget kan ställas till Ulrica Runemar, tfn 08-452 73 17, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Flyktingmottagande

I nuläget bedöms att cirka 76 000 personer på flykt från Ukraina kommer att söka skydd i Sverige under 2022. Till följd av detta föreslår regeringen att Migrationsverkets anslag för bland annat ersättningar till kommuner och regioner samt boenden ska öka med 9,8 miljarder kronor. Det avser en volymökning och föranleds inte av beslut om förändringar i regelverken för ersättningar till kommuner och regioner.

Regeringen har dock aviserat en förändring som innebär att kommuner som bistått Migrationsverket i mottagandet och anordnat så kallade evakueringsboenden till massflyktingar från Ukraina, ska ersättas med ett engångsbelopp på 10 000 kronor per plats och 300 kronor per dygn som platsen varit i ordningsställd.

Regeringen har även remitterat förslag om ändringar i lagen om mottagande av asylsökande m. fl. (LMA) som bland annat innebär att Migrationsverket får anvisa kommuner att ordna boende för massflyktingar. Förslaget syftar till en jämnare fördelning av mottagandet i Sverige. Av remissen framkommer inte på vilket sätt staten ska ersätta kommunerna för det utökade åtagandet. I det förslag som remitterats föreslås att regelverket ska träda i kraft 1 juli 2022.

Regeringen föreslår att 500 miljoner kronor avsätts för ett tillfälligt statsbidrag till kommuner år 2022. Statsbidraget avser ökade kostnader som inte har kunnat förutses när många kommuner ställer om delar av sin verksamhet för att hantera att personer från Ukraina som söker skydd i Sverige bor i kommunen. Regeringen har ännu inte lämnat någon information om hur statsbidraget ska fördelas till kommunerna.

SKR har lämnat en [hemställan till regeringen gällande behov av ersättningar till kommuner och regioner för insatser till massflyktingar från Ukraina](#). SKR arbetar också med yttrande till regeringen om promemorian [Åtgärder för en jämnare fördelning av boendet för vissa skyddsbehövande \(utkast till lagrådsremiss\)](#).

Frågor om mottagande av asylsökande och nyanlända besvaras av Karin Perols, tfn 08-452 76 82, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Arbetsmarknad

Arbetsförmedlingen fördelas 50 miljoner kronor extra för arbetet med att införa etableringsjobb under första halvåret 2022. Syftet är att fler nyanlända och långtidsarbetslösa ska kunna få ett jobb och etablera sig på arbetsmarknaden. Etableringsjobben kommer att kunna införas i både privat och offentlig sektor när kollektivavtal har träffats om anställningsformen.

De 100 miljoner kronor som tidigare aviserats för att finansiera sommarjobb och jobb för unga är en omfördelning av redan tilldelade medel till Arbetsförmedlingen och innebär alltså ingen förändring av statsbudgeten.

Frågor om arbetsmarknad besvaras av Per Överberg, tfn 08-709 77 19, avdelningen för utbildning och arbetsmarknad.

Infrastruktur, skydd och miljö

Krisberedskap

Regeringen skriver att kommunernas och regionernas arbete med krisberedskap och civilt försvar behöver utvecklas och stärkas. Anslaget bör därför ökas med 100 miljoner kronor. 80 miljoner avsätts för kommunerna och 20 miljoner för regionerna.

SKR anser att resursökningen är positiv. Regeringen utelämnade finansiering för kommunerna i Totalförsvarspropositionen 2021–2025. Eftersom förslaget ligger i vårändringsbudgeten avser detta endast en tillfällig ökning under 2022. Därmed kommer det att vara svårt för många kommuner och regioner att rekrytera personal för dessa medel. Det finns dock en på-

gående process för att äska ökade resurser för bl.a. kommuner och regioner inför 2023 och framåt. Besked om 2023 och framåt kommer i höstbudgeten.

Frågor om krisberedskap besvaras av Markus Planmo, tfn 08-452 79 65, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Infrastruktur

Anslaget till Post- och telestyrelsen ökar med 77 miljoner kronor för att stärka robustheten inom elektronisk kommunikation och post.

SKR håller med om att behovet av robusta elektroniska kommunikationer har ökat och välkomnar därför det ökade anslaget.

Frågor om elektroniska kommunikationer besvaras av Emma Ström, tfn 08-452 76 67, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Landsbygd

Bemyndigandet utökas inom ramen för åtgärder för landsbygdens miljö och struktur så att kommunerna kan få beviljade medel till långsiktiga projekt.

Detta innebär inga nya medel men SKR välkomnar en justering av anslaget. Det tidigare anslaget saknade tillräckligt stort bemyndigande i förhållande till vad regeringen åtagit sig, då satsningen ska vara flerårig.

Frågor om landsbygdspolitik besvaras av Ellinor Ivarsson, tfn 08-452 78 44, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Skydd av civilbefolkningen

Regeringen anser att det finns behov av att förstärka skyddet av civilbefolkningen. Bland annat behöver medel tillföras för bidrag till upprustning av befintliga stora befolkningsskyddsrum och för ljudsändare av utomhusvarningssystem. Anslaget bör därför ökas med 91 miljoner kronor.

SKR anser att det är positivt med resurser för att rusta upp befolkningsskyddsrum som i regel ägs av kommuner. Vidare är det bra med upprustning av ljudsändare för utomhusvarningssystem, som förvaltas av kommunerna.

Frågor om civilt försvar och skydd av civilbefolkningen, besvaras av Markus Planmo, tfn 08-452 79 65, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Miljö och energi

Energieffektivisering med inriktning på småhus får 10 miljoner kronor i ökat anslag via Energimyndigheten. Syftet är att småhusägare ska stå bättre rustade om elkostnaderna blir höga framöver.

Anslagen för produktion av biogas minskas med 50 miljoner kronor, och för marksanering med 10 miljoner kronor. Minskningarna sägs inte påverka respektive verksamhet.

Frågor om Miljö och energi besvaras av Andreas Hagnell, tfn 08-452 78 66, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

Efter en sen avtalsrörelse och historisk låg löneökningstakt 2020 ökade takten något under 2021 (2,7 procent). Timlöneökningen 2022 bedöms enligt konjunkturlönestatistiken bli 2,6 procent och 3,1 procent under 2023. Inför avtalsrörelsen 2023 väntas ett bättre konjunkturläge, bättre ekonomiskt läge i omvärlden, lägre arbetslöshet och högre inflation jämfört med avtalsrörelsen 2020. Reallöneökningen väntas dock vara negativ 2022 och lägre än det historiska genomsnittet även 2023 till följd av hög inflation. Prognosen för 2024 och 2025 är 3,1 procent vardera år. Detta är något högre nivåer än tidigare bedömningar.

Frågor om lönebildning besvaras av Pia Murphy, tfn 08-452 75 08, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning

Sedan riksdagens behandling och beslut om statens budget för 2022 har en rad händelser påverkat Sverige. Spridningen av sjukdomen covid-19 ökade återigen i slutet av 2021 och en rad smittskyddsåtgärder och ekonomiska stödåtgärder behövde vidtas som medförde ökade utgifter på sjukförsäkringsområdet.

Pandemin och dess effekter 2021 har fortsatt påverka sjukförsäkringen med angränsade områden i form av ökade utgifter även 2022. Anledningen är de tillfälliga åtgärder som infördes med anledning av pandemin såsom ersättning för höga sjuklönekostnader, karensersättning och ersättning för riskgrupper. Dessa ändringsförslag upphörde vid utgången av mars 2022 vilket innebär en utgiftsminskning.

Denna utgiftsminskning motverkas 2022 av flera reformer¹ som redan trätt ikraft och som ökar utgifterna, framför allt höjt tak i sjukpenningen, men även särskilda regler för äldre i både sjukersättningen och sjukpenningen, ändrade regler vid dag 365 i sjukpenningens rehabiliteringskedja och stärkt sjukförsäkringsskydd för behovsanställda.

I vårbudgeten sker den största uppskrivningen av utgifterna för ”Ersättning för höga sjuklönekostnader” som rör arbetsgivares tillfälligt utökade rätt till ersättning för sjuklönekostnader. De inrapporterade sjuklönekostnaderna har blivit högre än vad som tidigare beräknats varför regeringen föreslår ett ökat anslag om 5,8 miljarder kronor.

Utöver det har även utgifterna för ”Sjukpenning och rehabilitering m.m.” ökat med anledning av spridningen av covid-19. Det gäller bl.a. ersättning för karensavdrag och ersättning till riskgrupper. Därtill har utgifterna reviderats upp på grund av ökat inflöde och ökad varaktighet i den reguljära sjukpenningen.

Utgifterna inom utgiftsområdet beräknas i genomsnitt öka med 2,2 miljarder kronor per år eller med totalt 8,8 miljarder kronor 2022–2025 till följd av den makroekonomiska utvecklingen.

Frågor om ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning besvaras av Katarina Bergström, tfn 08-452 76 01, avdelningen för arbetsgivarfrågor.

Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Garantitillägg

Regeringen föreslår att en ny skattefri förmån, som kallas garantitillägg, ska införas till pensionärer med låga inkomster. Reformen ger en halv miljon pensionärer 1 000 kronor mer i plånboken varje månad. Totalt får en miljon pensionärer förstärkt ekonomi med i genomsnitt mer än 750 kronor per månad. Pensionärer med allmän inkomstgrundad pension i det lägsta inkomstintervallet med upp till 11 846 kronor i månaden, får det högsta förmånsbeloppet om 1 000 kronor i månaden i garantitillägg. Garantitillägget fasas ut för pensionärer vars inkomster uppgår till 11 846 kronor men inte överstiger 14 346 kronor i månaden. Förmånsbeloppet om 1 000 kronor och inkomstgränserna för utfasningen av beloppet ska i likhet med inkomst- och tilläggs pension följsamhetsindexeras. Anslaget till Pensionsmyndigheten föreslås öka med 165 miljoner kronor 2022 för att myndigheten ska kunna förbereda och genomföra reformen.

¹ bet. 2021/22:FiU1, rskr. 2021/22:46.

Trygghetspension

Regeringen föreslår också att införa en så kallad trygghetspension inom ramen för sjukersättningen för försäkrade som har som mest fem år kvar tills de uppnår en ålder då de inte längre kan få sjukersättning.

Pensionsavgiften

Analysen av nivån för den allmänna pensionsavgiften fortsätter. För att pensionerna ska vara tillräckliga framåt behöver pensionsavgiften vara på rätt nivå.

Utgifterna i ålderspensionssystemet väntas öka de närmaste åren till följd av att pensionärerna blir fler och att pensionerna i genomsnitt blir högre. År 2022–2025 förväntas pensionsutbetalningarna öka med i genomsnitt 3,2 procent per år. Avgiftsinkomsterna, som är starkt kopplade till lönesumman i ekonomin (summan av utbetalda löner inklusive företagarkomster), väntas öka i något snabbare takt, med i genomsnitt 3,7 procent per år.

Enligt överenskommelsen mellan partierna i Pensionsgruppen har förslag om justerade åldersgränser i socialförsäkringssystemen lämnats till riksdagen (prop. 2021/22:181).

Frågor om ekonomisk trygghet vid ålderdom besvaras av Victoria Bergner, avdelningen för arbetsgivarfrågor, tfn 08-452 75 07.

Arbetsmiljö

Arbetsmiljöverket får uppdrag att informera om visseblåsdirektivet

Regeringen har beslutat att anslaget 2:1 till Arbetsmiljöverket även får användas för utgifter för statsbidrag till arbetsmarknadens parter och till ideella organisationer för att lämna information och rådgivning till personer som omfattas av lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden (visseblåsdirektivet).

Förbättrad arbetsmiljö i vården

För att öka kapaciteten i vården genom att bl.a. anställa fler sjuksköterskor, förbättra arbetsmiljön inom vården och utöka antalet vårdplatser inklusive intensivvårdsplatser, tillförs medel om 500 miljoner kronor.

Frågor om Arbetsmiljö besvaras av Gunnar Sundqvist, avdelningen för arbetsgivarfrågor, tfn 08-452 71 08.

Jämställdhet

Mindre deltid och färre tidsbegränsade anställningar

Regeringen vill att heltid ska bli norm på arbetsmarknaden och att deltid ska vara en möjlighet för både kvinnor och män. Det är viktigt att förbättra

förutsättningarna för heltidsarbete och för ett ökat arbetskraftsdeltagande bland kvinnor. Flera av arbetsmarknadens parter, särskilt i kvinnodominerade sektorer och branscher, driver ett förändringsarbete så att fler ska kunna erbjudas heltidsarbete. Regeringen har lämnat förslag till att reformera arbetsrätten i linje med partsöverenskommelsen om trygghet, omställning och anställningsskydd. Förslagen innebär bl.a. att anställningsavtal ska anses gälla på heltid, om inte något annat har avtalats, och att allmän visstidsanställning ändras till särskild visstidsanställning.

Flera åtgärder har vidtagits för att uppnå en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet

Regeringen har tillsatt en utredning som ska göra en översyn av regelverket om den tillfälliga föräldrapenningen. I uppdraget ingår bl.a. att lämna förslag som syftar till att göra uttaget av tillfällig föräldrapenning mer jämställt mellan kvinnor och män. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 maj 2022.

Frågor om jämställdhet besvaras av Charlotta Undén, avdelningen för arbetsgivarfrågor, tfn 08-452 71 62.

SVERIGES KOMMUNER OCH REGIONER

Avdelningen för ekonomi och styrning
Sektionen för ekonomisk analys

Niclas Johansson

Jonathan Fransson